

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

احادیث نور

دوره دوازدهم، شماره شش

نام جزوه: احادیث نور

نویسنده: هیأت تحریریه موسسه در راه حق

ناشر: موسسه در راه حق

نوبت چاپ: مکرر

تاریخ چاپ: ۱۳۹۷ هـ ش

چاپخانه: سلمان فارسی

نشانی: قم، خیابان آیت الله مرعشی نجفی (ارم)

کوچه ۲۰ - پلاک ۱۰ - موسسه در راه حق

تلفن: ۲-۳۷۷۴۳۲۲۱ (۰۲۵)

www.darrahehaq.com

سامانه پاسخگویی پیامکی: ۱۰۰۰۲۲۲۳۳۳

رایگان

فهرست مطالب

- ٧..... آفرینش نور پیش از آفرینش خلق
- ١٠..... آفرینش نور اهل بیت (علیهم السلام)
- ١١..... آفرینش علی (علیه السلام)
- ١١..... نور واحد
- ١٢..... نور خدا
- ١٢..... انوار مشهود ابراهیم (علیه السلام)
- ١٦..... دو نکته
- ١٦..... نکته اول
- ١٧..... نکته دوم

دوره دوازدهم، شماره ششم / ۵

بر اساس عدل الهی، هر چیز به جای خود نیکوست و در نظام آفرینش، هیچ‌گونه تبعیضی واقع نشده و به هر موجودی آنچه استحقاق ذاتی او اقتضا کرده، اعطاشده است. گل‌ها در رنگ و بو و زیبایی یکسان نیستند؛ هر گلی به اقتضای ذات و طبیعتش از رنگ و بو و زیبایی خاصی برخوردار است. اگر همه گل‌ها در صفات مساوی بودند، جز یک نوع گل پدید نمی‌آمد و انواع دیگر از داشتن هستی محروم می‌شدند. اگر تمام گل‌ها «یاس» بودند، گل بنفشه و هر گل دیگری از نعمت هستی محروم بود و این تبعیض در آفرینش است. لازمه عدل خدا این است که آنچه استحقاق پدید آمدن دارد (خواه در مرتبه عالی هستی یا مرتبه نازل آن) وجود پیدا کند. آن چنانکه گل‌ها در رنگ، بو و زیبایی تفاوت دارند؛ برخی در مرتبه شدید از رنگ و زیبایی هستند و برخی در مرتبه متوسط و بعضی دیگر در مرتبه نازل و پایین. همچنین موجودات در هستی باهم تفاوت دارند،

۶ / احادیث نور

برخی دارای وجود و هستی بسیار عالی، برخی دیگر متوسط و برخی نیز از هستی نازل و پایینی برخوردارند؛ و این تفاوت، ذاتی موجودات در مراتب مختلف است؛ و به لحاظ مراتب وجود، موجود برتر در ابتدا آفریده می‌شود و موجودات دارای قابلیت بسیار ضعیف در آخرین مرتبه از هستی آفریده می‌شوند.

انسان کنجکاو می‌خواهد بداند: زیباترین و عالی‌ترین موجود در مرتبه وجودی کیست؟ و می‌بیند که عقل در این رابطه سکوت کرده و قادر به شناخت نیست. اینجاست که وحی، وسیله معرفت و شناخت نسبت به آن موجود می‌شود؛ و زبان پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) که زبان وحی است، آن را بیان و تعریف می‌کند. در اینجا به احادیثی چند در این زمینه اشاره می‌شود.

آفرینش نور رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) و اهل بیت (علیهم السلام) در احادیث اهل سنت و شیعه،

دوره دوازدهم، شماره ششم / ۷

هرچند به بیانه‌های مختلفی وارد شده است، اما در این نکته مشترک‌اند که در خلقت پیشی گرفته‌اند.

آفرینش نور پیش از آفرینش خلق

عبدالله بن مسعود (رض) گفت: ...رسول خدا (صلی‌الله علیه وآله وسلم) به من فرمود:

«بدان، به راستی خدا (ی متعال) دو هزار سال پیش از آفرینش خلق، من و علی (علیه‌السلام) را از نور عظیم آفرید؛ آن هنگام که تسبیح و تقدیسی وجود نداشت.»

جابر بن عبدالله گفت: پیامبر (صلی‌الله علیه وآله وسلم) فرمود: به راستی خدا، من و علی (علیه‌السلام) را دو هزار سال قبل از آفرینش آدم به صورت دو نور در جلوی عرش بیافرید و ما در آنجا خدا را تسبیح و تقدیس می‌کردیم که وقتی خداوند آدم را آفرید، ما را در صلب او قرارداد؛ سپس ما را از صلب و رحم پاک، به صلب و رحم پاک دیگر

۸ / احادیث نور

نقل داد تا این که ما را در صلب ابراهیم (علیه السلام) و از صلب ابراهیم، به صلب پاک و رحم پاک دیگر انتقال داد تا این که در صلب عبدالمطلب ساکن نمود. سپس در عبدالمطلب نور را تقسیم کرد، به طوری که دو ثلث آن در عبدالله و یک ثلثش در ابی طالب قرار گرفت. «سپس نوری از من و نوری از علی (علیه السلام) در وجود فاطمه ساکن گردید. پس حسن و حسین دو نور از نور پروردگار جهانیان هستند.»

پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) فرمود: «ای سلمان! آیا می دانی نقبای من چه کسانی هستند؟ و دوازده نفری که خداوند آنها را بعد از من به امامت اختیار کرده، کیان اند؟»

سلمان عرض کرد: خدا و رسول او داناترند.

فرمود: «ای سلمان! خدا مرا از نور خالص خودش آفرید و مرا خواند و اطاعت کرد و از نور من علی را آفرید و او

دوره دوازدهم، شماره ششم / ۹

را خواند، او نیز اطاعت کرد؛ و از نور من و علی - صلوات
اللّه علیه فاطمه (علیها السلام) را آفرید. پس او را هم
فراخواند، او هم اطاعت کرد؛ و از من و علی و
فاطمه (علیهم السلام) حسن و حسین (علیهما السلام) را
آفرید و آن دو را نیز فراخواند، اطاعت کردند. آن گاه ما رابه
پنج اسم از اسماء حسنایش نام گذاری کرد. خدا محمود
است و من محمد؛ خدا علی است و این نیز علی است؛
خدا فاطراست و این فاطمه؛ خدا صاحب احسان است و
این حسن؛ و خدا محسن است و این حسین همچنین خدا
از صلب حسین، نه نفر از ائمه (علیهم السلام) را آفرید. پس
اینان را فرا خواند و خدا را اطاعت کردند، و این همه قبل از
این که خدا آسمان را بنا نهد و زمین را بگستراند و حتی قبل از
آفرینش هوا، آب، فرشته و بشر بود. ما به علم خدای متعال
نوری بودیم که تسبیح می گفتیم و می شنیدیم و اطاعت
می کردیم.»

امام صادق (علیه السلام) فرمود: «به راستی خدای تبارک و تعالی چهارده هزار سال قبل از آفرینش، چهارده نور آفرید که اینها ارواح ما بودند.» سؤال شد: «ای پسر رسول خدا! چهارده نفر کیانند؟» فرمود: «محمد، علی، فاطمه، حسن، حسین و امامان از فرزندان حسین (علیهم السلام) که آخر اینها قائم (علیه السلام) است که بعد از غیبتش قیام می کند و دجال را می کشد و زمین را از هر جور و ستمی پاک می سازد.»

آفرینش نور اهل بیت (علیهم السلام)

امام حسن (علیه السلام) فرمود: «از جدّم (صلی الله علیه وآله وسلم) شنیدم که می فرمود: «من از نور خدای عز و جل؛ و اهل بیت من از نور من؛ و دوستان اینها از نورشان آفریده شده اند و سایر مردم در جهنم هستند.»

دوره دوازدهم، شماره ششم / ۱۱

آفرینش علی (علیه السلام)

جابر می گوید: از رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) راجع به میلاد علی بن ابی طالب (علیه السلام) سؤال کردم. فرمود: «مرا از بهترین مولود سؤال کردی؛ در شباهت عیسی (علیه السلام) تولّد یافت. به راستی خدای متعال علی را از نور من و مرا از نور خودش آفرید و هر دو از نور واحد هستیم.»

خداوند متعال فرمود: «ای محمّد! به راستی تو و علی را از نور خودم آفریدم.»

نور واحد

ابوهریره گفت: در محضر پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) نشسته بودیم. در این هنگام علی - رضی الله عنه پیش آمد. رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) فرمود: «مرحبا به برادر و پسر عم من؛ من و او از نور واحد آفریده شده ایم.»

نور خدا

ابن عباس گفت: از رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) شنیدم که به علی (علیه السلام) فرمود: «من و تو از نور خدای متعال آفریده شده ایم.»

انوار مشهود ابراهیم (علیه السلام)

از مفضل بن عمر بن عبداللّه است که گفت: رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) فرمود: «وقتی خدای متعال ابراهیم (علیه السلام) را آفرید، حجاب را از جلوی چشمش برداشت، پس نظرش به نوری در جانب عرش افتاد. عرض کرد: پروردگارا! این نور چیست؟

ندآمد: «ای ابراهیم! این نور محمد (صلی الله علیه

وآله وسلم) برگزیده من است.»

-: ای خدا و سید من! نوری که در کنار آن نور مشاهده

می‌کنم چیست؟

دوره دوازدهم، شماره ششم / ۱۳

-: «این نور علی (علیه السلام) ناصر و یاری کننده

دین من است.»

-: مولای من! نور سوّمی که عقب این دو نور

می بینم؟

-: «این نور فاطمه (علیها السلام) است که به دنبال

پدر و شوهرش می باشد. خداوند به واسطه او، دوستدارانش

را از آتش حفظ می کند.»

-: خدای من! سید من! دو نور در پی این سه نور

مشاهده می کنم؟

-: «ای ابراهیم! این دو حسن و حسین (علیهما

السلام) هستند که عقب نور پدر و مادر و جدشان هستند.»

-: ای خدای من! سید من! نه نور را می بینم که برگرد

این پنج نور حلقه زده اند.

-: «اینان امامانی از فرزندان این ها هستند.»

-: خدای من و آقای من! این‌ها به چه چیز شناخته

می‌شوند؟

-: «ای ابراهیم! اول این‌ها علی بن الحسین، بعد از او

محمد بن علی، جعفر بن محمد، موسی بن جعفر، علی بن

موسی، محمد بن علی، علی بن محمد، وحسن العسکری و

مهدی محمد بن الحسن، صاحب الزمان (علیهم السلام)

است.»

-: خدای من و آقای من! انواری می‌بینم که عددشان

برای کسی جز تو قابل شمارش نیست.

-: «اینان شیعیان و دوستان این انوار مقدسه

هستند...».

ابراهیم (علیه السلام) عرض کرد: «خدایا! مرا از

شیعیان و محبین این‌ها قرار ده...».

دوره دوازدهم، شماره ششم / ۱۵

این همه احادیث و روایات راجع به انوار
اهل بیت (علیهم السلام) در کتب اهل تسنن (و تشیع) چه
چیزی را گواهی می دهد؟ و از چه مطلبی خبر می دهد؟
شکی نیست که احادیث نور، گواه روشن و آشکار بر
فضیلت اهل بیت (علیهم السلام) است؛ فضیلت و برتری
آنها بر تمام خلق (بر عرش و کرسی، بر فرشتگان، بر آسمان
و زمین، بر آدم و انبیا و بر تمام بشر)، اما صرف این که بدانیم
اهل بیت (علیهم السلام) دارای چنین فضیلتی هستند کافی
نیست. باید راجع به این موضوع دقیق تر شد.

دو نکته

نکته اوّل

طبق احادیث مذکور از اهل سنت و شیعه، انوار چهارده معصوم (علیهم السلام)، زیباترین، کامل‌ترین و نورانی‌ترین انوار در جهان هستی هستند. این انوار در آفرینش، در تسبیح و تقدیس خدای متعال و در میثاق با خدا بر دیگر موجودات تقدم دارند، زیرا آنان در اطاعت خدای بزرگ بر موجودات دیگر پیشی گرفته‌اند؛ و این، فضیلت و برتری آنان بر دیگر موجودات است.

امام باقر به جابر جعفی فرمود:

«... خداوند در ابتدا محمد (صلی الله علیه وآله

وسلم) را، و سپس ما اهل بیت را با او از نور عظمتش

بیافرید...».

دوره دوازدهم، شماره ششم / ۱۷

امام صادق (علیه السلام) فرمود: «وقتی خداوند اراده کرد که خلق را بیافریند، آنها را آفرید و در منظر خویش قرارداد. سپس فرمود: پروردگار شما کیست؟ پس، اول کسی که تکلم کرد، رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) و امیرالمؤمنین (علیه السلام) و ائمه (علیهم السلام) بودند. پس گفتند: تو پروردگار ما هستی. خداوند آنها را حامل علم و دین قرار داد و به فرشتگان فرمود: اینها حامل دین و علم من و امنای من در میان خلق من هستید؛ و هم اینها ایند که مسؤولند.»

نکته دوّم

از این حدیث: «دوستان آنها از نورشان آفریده شده‌اند و سایر مردم در جهنم می‌باشند.» استفاده می‌شود که احاطه نوری اهل بیت (علیهم السلام) بر دوستانشان، گویای ولایت و حاکمیت آنها بر مردم است. بنابراین، دوستان

اهل بیت (علیهم السلام) کسانی هستند که در تحت ولایت آنان قرار گرفته و مطیع و فرمانبرشان هستند. به حکم چنین ولایت و حاکمیتی، بر هرکسی واجب است که از آن‌ها اطاعت کند و فرمان برد. این گونه ولایت، امری نیست که به واسطه آرای عمومی و یا شورا، تصویب و دارای اعتبار شود؛ بلکه این نوع حاکمیت و ولایت، لازمه احاطه نوری است که در بردارنده احاطه علمی و قدرت می باشد. این طور نیست که اطاعت مردم از آن‌ها وقتی واجب باشد که با آن‌ها بیعت کرده باشند و اگر بیعت نکردند، اطاعت واجب نباشد. ولایت آن‌ها در هر حال پابرجا و اطاعتشان واجب می باشد. به همین جهت است که در آن حدیث فرمود: «... اهل بیت من از نور من؛ و دوستان این‌ها از نورشان آفریده شده‌اند و سایر مردم در جهنم هستند.»

اگر بیعت و پذیرش افراد، شرط وجوب اطاعت بود، لازم نبود بگویند که سایر مردم در جهنم هستند. سایر مردم

دوره دوازدهم، شماره ششم / ۱۹

بدان جهت در جهنم هستند که از ولایت اینان سرباز زده و تحت ولایت دیگران قرار گرفتند و از غیر آن‌ها اطاعت کردند. علاوه بر این، معنای دوستی اهل بیت (علیهم السلام) نیز مشخص می‌شود. دوستی اهل بیت (علیهم السلام) توأم با اطاعت آن‌هاست؛ نه صرف اظهار دوستی و اطاعت از غیر آنان، زیرا تحت ولایت بودن، دوستی ظاهری نیست؛ بلکه گردن نهادن بر امر آنها نیز هست. مؤید این مطلب، احادیث زیر است که می‌گوید:

«...من ركب فیها نجی و من تخلف عنها غرق»

مثل اهل بیت من، مثل کشتی است کسی که سوار بر آن شود نجات یابد و کسی که تخلف کند، غرق شود.

«کسی که به وسیله این‌ها هدایت را بجوید، نجات

پیدا می‌کند و کسی که از هدایت آنان سرباز زند، گمراه شده

و در راه ضلالت افتاده است.»

دوستی ظاهری سبب نجات نیست؛ بلکه شرط نجات، دوستی توأم با هدایت و اطاعت آن خاندان پاک است.

به هر حال، احادیث نور در بردارنده این نکته لطیف و ظریف نیز هست که: اهل بیت (علیهم السلام) ولایت الهی بر مردم دارند؛ و این ولایت، مشروط به شرطی از جانب مردم و اجتماع نیست. هر چند اعمال ولایت، نیاز به پذیرش مردم دارد، زیرا مردم اگر به ولایت و خلافت و امارت شخصی رأی دادند و با او بیعت کردند، معمولاً از او اطاعت می‌کنند. پس، اگر با واقعیت و امر خدای متعال مطابق باشد، شکر او شده است و اگر مخالف باشد کفران نعمت هدایت او شده است.»

«إِنَّا هَدَيْنَا السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَّ إِمَّا كَفُورًا».

به راستی ما انسان را به راه درست هدایت کردیم، خواه سپاسگزار باشد، خواه ناسپاس شود.

دوره دوازدهم، شماره ششم / ۲۱

خداوند، راه هدایت و ولایت را توسط رسول خدا، حضرت محمد (صلی الله علیه وآله وسلم) به ما نشان داده است. خواه او را سپاس گوئیم و تابع انوار پاک ولایت باشیم - که در این صورت نجات یافته ایم - و خواه ناسپاسی کنیم و تحت ولایت غیر اهل بیت قرار گیریم - که در این صورت به طور قطع و یقین در ضلالت و هلاکت افتاده ایم -.

پایان